

Handläggare
Camilla Husebye Becker
Telefon: 08-508 288 83

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden,
2023-04-25, p. 12

Fullföljande av överklagande av Förvaltningsrättens i Karlstad dom den 24 februari 2023 i mål nr 5806-21

Yttrande till Kammarrätten i Göteborg i mål nr 1725-23

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. Fullfölja överklagandet och yrka att Kammarrätten meddelar prövningstillstånd samt yrka
  1. *i första hand* att Kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, ska upphäva SCB:s beslut och med bifall av nämndens begäran ålägga SCB att utge befolkningsstatistik enligt nämndens beställning av den 2 september 2021,
  2. *i andra hand* att Kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, ska upphäva SCB:s beslut och med bifall av nämndens begäran ålägga SCB att utge röjandekontrollerad befolkningsstatistik avseende riket som helhet eller län med länsbeteckningar AB, C, D, E, I och X enligt nämndens beställning av den 2 september 2021,
  3. *i tredje hand* att Kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, ska upphäva SCB:s beslut och återförvisa ärendet till SCB för en sekretessprövning av nämndens beställning av den 2 september 2021 i sak.
2. Åberopa detta tjänsteutlåtande som grund för nämndens utveckling av talan i målet.
3. Uppdra åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
4. Justera ärendet omedelbart.

Sammanfattning

Statistiska Centralbyrån (SCB) har fattat beslut om att avslå en beställning från dåvarande avdelningen SLB-analys (Stockholms Luft- och Bulleranalys) om att utfå aktuell befolkningsstatistik i ett visst format, [bilaga 1](#). Uppgifterna behövs för att SLB (numera avdelningen Luft och klimat) ska kunna utföra analyser och beräkningar av spridningar av luftföroreningar och påverkan på befolkningens hälsa.

Nämnden överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Karlstad, som i dom den 24 februari 2023 har avslagit nämndens yrkande om att målet ska överlämnas till Kammarrätten i Göteborg och avvisat överklagandet i övriga delar.

Förvaltningen har (reservationsvis) överklagat förvaltningsrättens dom och har fått anstånd med att utveckla grunder och skäl för prövningstillstånd till den 28 april 2023.

Grunderna för förvaltningens förslag till överklagande är sammanfattningsvis att förvaltningsrätten inte har varit behörig att överpröva frågan om nämndens begäran om uppgifter kan anses utgöra en begäran om uppgift enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller om SCB:s beslut kan likställas med beslut enligt 6 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen. Förvaltningsrättens dom är således felaktig. För prövningen i sak åberopas samma grunder som i överklagandet till förvaltningsrätten.

Bakgrund

Nämnden, genom dåvarande avdelningen SLB, har från SCB beställt en sammanställning av befolkningsstatistiken i Sverige i 100x100-metersrutor indelat i 10-årsintervall för nattbefolkningen per den 31 december 2020. Underlaget behövs för att SLB ska kunna utföra analyser och beräkningar av spridningar av luftföroreningar och påverkan på befolkningens hälsa från en viss verksamhet i ett visst område. Den aktuella statistiken har sedan år 2004 löpande beställts från och levererats av SCB.

Med anledning av SLB:s senaste beställning (2 september 2021) har emellertid SCB meddelat att det inte är möjligt att lämna ut uppgifterna i det format som SLB har beställt eftersom de bedöms omfattas av statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Mot denna bakgrund anser SCB att det datamaterial som beställts, efter en röjandekontroll, skulle uppvisa så stora brister att SCB inte anser det vara försvarligt utifrån vare

sig ett resursperspektiv eller ett kvalitetsperspektiv att åta sig uppdraget. SCB beslutade därför den 3 november 2021 att inte åta sig det av SLB-analys beställda uppdraget, bilaga 1. Som grund för beslutet angavs statistiklagen (2001:99).

Nämnden överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Karlstad (förvaltningsrätten) och yrkade i *första hand* att SCB:s beslut skulle upphävas och med bifall av nämndens begäran ålägga SCB att utge befolkningsstatistik enligt nämndens beställning av den 2 september 2021, i *andra hand* att SCB:s beslut skulle upphävas och med bifall av nämndens begäran ålägga SCB att utge röjandekontrollerad befolkningsstatistik avseende riket som helhet eller län med länsbeteckningar AB, C, D, E, I och X enligt nämndens beställning av den 2 september 2021, i *tredje hand* att förvaltningsrätten skulle överlämna målet till Kammarrätten i Göteborg för prövning av frågan om uppgifterna i målet kan lämnas ut utan hinder av sekretess, och i *fjärde hand* att SCB:s beslut skulle upphävas och ärendet återförvisas till SCB för en sekretessprövning av nämndens beställning av den 2 september 2021 i sak (se bilaga 2, miljöförvaltningens tjänsteutlåtande till MHN 2021-12-14, § 16).

Förvaltningsrätten har i dom den 24 februari 2023, mål nr 5906-21, avslagit nämndens tredjehandsyrkande – att målet ska överlämnas till Kammarrätten i Göteborg – och avvisat överklagandet i övriga delar, bilaga 3.

Av förvaltningsrättens domskäl framgår sammanfattningsvis att förvaltningsrätten bedömt att nämndens begäran inte kan anses utgöra en begäran om utlämnande av uppgifter i enlighet med 6 kap. 5 § OSL eftersom det önskade datamaterialet inte finns i den officiella statistiken, utan måste framställas av SCB. SCB:s besked om att inte åta sig uppdraget att göra denna sammanställning kan därför enligt domstolen inte likställas med ett avslag på en begäran att få ta del av en handling eller på annat sätt få del av en uppgift (jfr 6 kap. 7 OSL). Att SCB gjort en röjandekontroll avseende de uppgifter som skulle komma att ingå i uppdraget medför inte att det finns ett beslut som kan överklagas enligt OSL. Målet ska därför, enligt förvaltningsrätten, inte överlämnas till Kammarrätten och yrkandet avslås. Såvitt avser första-, andra- och fjärdehandsyrkandena har förvaltningsrätten bedömt att SCB:s beslut att avslå nämndens begäran inte kan överklagas enligt statistiklagen. Det har enligt förvaltningsrätten istället civilrättslig karaktär, men parterna kan inte anses ha ingått något avtal. Första- och andrahandsyrkandena kan därför inte prövas av förvaltningsrätten. Såvitt gäller fjärdehandsyrkandet finner förvaltningsrätten att det med hänsyn till att det beställda datamaterialet inte framställts inte heller finns stöd för att ålägga SCB att göra en sekretessprövning av materialet.

Förvaltningen har den 14 mars 2023 reservationsvis överklagat förvaltningsrättens dom. Kammarrätten har den 16 mars 2023 meddelat anstånd med att inkomma med grunder för talan och skäl för prövningstillstånd till den 28 april 2023.

Ärendets beredning

Förvaltningens tjänsteutlåtande har beretts av förvaltningsjurist Camilla Husebye Becker i samverkan med avdelningen Luft och klimat.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden fullföljer överklagandet av beslutet enligt förvaltningens förslag till yrkande och utveckling av talan nedan. Förvaltningen föreslår även att nämnden ska uppdraga åt förvaltningsdirektören att företräda nämnden i ärendet.

Nämndens yrkande

Nämnden yrkar att Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Nämnden yrkar vidare

- *i första hand* att Kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, ska upphäva SCB:s beslut och med bifall av nämndens begäran ålägga SCB att utge befolkningsstatistik enligt nämndens beställning av den 2 september 2021,
- *i andra hand* att Kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, ska upphäva SCB:s beslut och med bifall av nämndens begäran ålägga SCB att utge röjandekontrollerad befolkningsstatistik avseende riket som helhet eller län med länsbeteckningar AB, C, D, E, I och X enligt nämndens beställning av den 2 september 2021,
- *i tredje hand* att Kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, ska upphäva SCB:s beslut och återförvisa ärendet till SCB för en sekretessprövning av nämndens beställning av den 2 september 2021 i sak.

Grunder

Förvaltningsrättens dom är felaktig

Förvaltningsrätten har prövat om nämndens begäran om uppgifter kan anses utgöra en begäran om uppgift enligt 6 kap. 5 § OSL.

Förvaltningsrätten har vidare inte närmare beaktat att SCB:s beslut att inte tillmötesgå nämndens begäran, oaktat den lagliga grund som anges i beslutet, de facto är ett beslut enligt 6 kap. 7 § andra stycket OSL att avslå begäran om att utfå uppgifter. Förvaltningsrätten har slutligen bedömt att det inte finns skäl att återförvisa målet till SCB för sekretessprövning.

Förvaltningsrätten är inte behörig instans för att överpröva huruvida nämndens begäran kan anses utgöra en begäran enligt 6 kap. 5 § OSL eller om SCB:s beslut utgör beslut enligt 6 kap. 7 § andra stycket OSL om sekretess och inte heller för att överpröva sekretessbedömningen i sak (6 kap. 8 § första stycket OSL). Målet skulle rätteligen ha överlämnats till Kammarrätten för sådan prövning. Förvaltningsrättens handläggning innefattar därmed rättegångsfel.

Grunder i sakfrågorna

Nämnden åberopar i sakfrågan i relevanta delar samma grunder och som anförts i överklagandet till förvaltningsrätten:

Nämndens första- och tredjehandsyrkanden

Nämndens första- och tredjehandsyrkanden grundar sig på att det överklagade beslutet utgår från SCB:s antagande om att de aktuella uppgifterna inte kan lämnas ut med hänvisning till statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § OSL. Nämnden anser att denna bedömning är felaktig eftersom uppgifterna omfattas av undantaget för indirekta personuppgifter i bestämmelsens tredje stycke. SCB har heller inte särskilt motiverat sekretessbedömningen, inklusive skadebedömningen.

Grunden för *nämndens förstahandsyrkande* är därmed att 24 kap. 8 § tredje stycket OSL innebär att uppgifterna inte behöver undertryckas i sådan utsträckning att SCB haft fog för att neka ett utlämnande av uppgifterna enligt nämndens beställning.

Grunden för *nämndens tredjehandsyrkande* är att SCB:s beslut, trots nämndens uttryckliga begäran om sekretessprövning, inte innefattar någon motivering avseende myndighetens sekretessbedömning enligt 24 kap. 8 §, inbegripet tillämpligheten av undantaget för indirekta personuppgifter och vilken risk för skada som ett utlämnande skulle kunna medföra för enskild enligt tredje stycket samma bestämmelse.

Nämndens andrahandsyrkande

Grunderna för nämndens andrahandsyrkande, för det fall domstolen anser att uppgifterna inte kan lämnas ut enligt 24 kap. 8 § OSL, är

dels att det saknas rättsligt stöd för SCB:s beslut, och dels att nämnden tidigare från myndigheten har tagit del av samma befolkningsstatistik med röjandekontrollerade uppgifter och att dessa är möjliga för nämnden att använda för det angivna syftet. Mot denna bakgrund måste SCB:s bedömning, att ett röjandekontrollerat material skulle innehålla så stora brister att det inte är motiverat att framställa, anses vara uppenbart felaktig och beslutet ska därmed undanröjas.

Skäl för prövningstillstånd

Mot bakgrund av vad som anförts under avsnittet ovan om förvaltningsrättens dom finns skäl att anta att rättegångsfel har förekommit vid handläggningen och att förvaltningsrätten har dömt fel. Skäl för prövningstillstånd föreligger således.

Det finns härutöver behov av vägledning i fråga om det har betydelse för beslutets överklagbarhet hur begäran om uppgifter har formulerats. Skäl för prövningstillstånd föreligger därmed även på denna grund.

Utveckling av talan

Nämnden hänvisar till vad som anförts i överklagandet till förvaltningsrätten, bilaga 2, samt åberopar i övrigt vad som tidigare anförts i målet.

SLUT.

Anna Hadenius
Förvaltningsdirektör

Malin Täftefur
Avdelningschef

Bilagor

1. Statistiska Centralbyråns beslut av den 3 november 2021, dnr A2021/3190.
2. Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande 2021-12-02, dnr 2021-19376, MHN 2021-12-14, § 16.
3. Förvaltningsrättens i Karlstad dom den 24 februari 2023, mål nr 5806-21